

ZAYMUS GYULA

JANOS
MESTER

CSALÁDAKADÉMIA

Zaymus Gyula
János mester

Ezt a könyvet jó szívvvel ajánljuk
ifjú és régebb óta fiatal olvasóinknak

Zaymus Gyula

JÁNOS MESTER

regényes korrajz
a Buda felszabadulását követő időkből

Családkadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2012

1. kiadás: Szent István Társulat, Budapest, 1939

2. kiadás

© Zaymus Gyula örökösei, 2012

Köszönet illeti főtisztelendő Zaymus Gyula
unokaöccseit: Vincét és Miklóst,
akik a fenti cél érdekében hozzájárultak
a könyv újbóli kiadásához

ISBN 978-615-5149-24-5

Kiadja a Családkadémia-Óbudavár Egyesület
8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.
www.csaladakademia.hu
kiado@csaladakademia.hu
Felelős kiadó: Endrédy István
Nyomdai előkészítés:
Palásthy Imre • www.PalasthyBt.hu
Nyomás: Vareg Kft., Budapest • www.vareg.hu
Felelős vezető: Bernwallner Viktor

I.

A báméskodók nagy sokasága már kora reggel ott tolongott az árván maradt mecset körül. Híre járt, hogy a mecsetet halálra ítélte a magisztrátus, mert nem találta illőnek, hogy a Nagybaldogasszony templomának szomszédságában még mindig a félhold aranyos karóján törjön meg a napsugár.

Társai már régen porban heverték, csak ez az egy állt még és dacosan hirdette a mozlim dicsőség egykori nagyságát. A mecset már félig rom volt, a minaret fala is összevissza repedezett már, de még állt, rendíthetetlenül állt a megváltozott világban és félholdját úgy nyújtotta a magasba, mintha még mindig Abdurrahman félelmetes népe tanyázna alatta. Nem akarta tudomásul venni, hogy azok, akik egykor építették, védték és oltalmazták, már mind halottak, vagy nedves, sáros börtönökben sínylődnek és soha többé nem lengetik meg Buda várában lófarkas zászlóikat...

A tömeg már türelmetlenkedett, mert a Hármashegy felől sötét esőfelhők gyülekeztek és senki sem akart megázni.

– Hát robbantják vagy nem robbantják? – kiáltotta egy köpcös sváb, akinek kék kötött sapkájáról akkora vörös bojt lógott a háta közepéig,

mint egy érett paradicsom. – Meddig álljunk még itt? Nem látják, hogy a vihar már a fejünk fölött készül ránk csapni?

Kupferschmidt, a császári tűzmester, végighúzta kormos kezét a bajuszán, aztán, mint aki nek nem sürgős az egész, csípőjére tette a kezét.

– Én, ha megjön a parancs, felrobbantom – mondta, egyet rándítva a vállán –, de azt hiszem, hogy akkor nemcsak a torony fog ledőlni, hanem ti is, akik itt bámészkodtok és nem gondoltok a végetekre. Kotródjatok azért hátrább és bújjatok el, mert a kő nem tudja majd, hogy merre repül.

Ekkor egy szakasz muskétás érkezett a terre, hogy rendet teremtsen a nagy rendetlenségben.

A tér tele volt heverő kövekkel, keresztül-kasul húzódó árkokkal. Sötétben veszedelmes volt a járás errefelé.

A szakasz muskétás nem kért és nem kiabált, hanem szuronyával a házak közé és a kapuk mögé szorította az embereket.

A minaret egyedül maradt, mint a halálra ítélt a siralomházban.

Az égen sötét felhők üzték egymást és a szokatlanul meleg téli nap alig talált utat magának, hogy még egy utolsó pillantást vessen arra a toronyra, melyet százötven esztendeig övezett sugaraival. Oldaláról a vakolat már nagy darabokban hiányzott és így a vörös téglá, mely szabaddá lett, olyasféle volt, mint a nyers hús, melyről lenyúzták a bőrt. Belsejében patkányok garázdálkodtak és padlóját vastagon fedte a szenny és a piszok. Pedig valamikor ez volt az első mecset, melyet a nagy és ravasz Kürli bég építtetett annak a dicső augusztusi napnak az emlékére, amikor a törökök

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

– Csendesebben, barát! – szólt rá az egyik fehérhajú budai polgár, kinek olyan arca volt, mint-ha fakéregből faragták volna.

– Miért beszéljek csendesebben? – válaszolta Márton atya. – Talán azért, mert én a véremet ontottam a törökkel való harcaimban, te meg most pipázni jössz ide és egyik telket elkaparintod a másik után?!

Akik tréfára vették a dolgot, azok nevettek, de akiknek nem volt tiszta a lelkiismeretük, morogva odább álltak, vagy lesték a kellő pillanatot, hogy válaszolhassanak neki. A barát azonban nem engedte szóhoz jutni őket, tovább beszélt és az erek kötél vastagságúvá híztak a homlokán.

– Vagy azt hiszitek, hogy lehetséges azt még csak elképzelni is, hogy egy emberi testben idegen szív lakozzék? Márpedig Buda ennek a temetőszagú, agyonsanyargatott országnak a szíve és ti mindnyájan csak a vérét akarjátok kiszívni, mint a kullancsok a bikáét. Van itt mindenfajta szedett-vedett népség, beszélnek itt a világ minden nyelvén, csak épp magyarul nem. Ha van érző szívetek és egy kis lelketek is, akkor válaszoljatok, hogy igaz-e az, amit mondtam, vagy pedig hamisság! Tolvaj népség rejtőzik itt köztünk, akik még a félholdat is ellopták, pedig azt a magyarok Nagyasszonyának a lába elé akartam tenni, hogy kedveskedjek neki.

– A tisztességes emberi szívnek meg kell hasadnia – folytatta már egész rekedten –, mikor látja e romokat és a további pusztulást. De várjatok, az Isten büntetése majd csak ezután fog rátok szakadni! Látom, látom a fekete angyalt perzselő szárnyakkal Buda felé szállni. Ragyát, pestist, ko-

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

– A polgármester egyre csak ordít, a várparancsnok a kardját csörteti, a kancellária urai meg lovaspostákat küldenek Bécsbe, hogy csináljanak onnan rendet, mert itt feje tetején áll minden.

Hölbling csak bólogatott és hagyta a barátot beszélni, csak úgy ömlött a szó belőle.

– Hát persze, ha olyan provizoraink vannak, mint az a Herdegen Lénárt. Bécs az ilyen embereket szereti. Vérszopók, adni nem akarnak, mindig csak kapni és a gonosztól sugalmazott ötleteiket a hatósággal végrehajtani. Minden házban tíz katona. Zabálnak és zabálnak és nem csinálnak semmit. A csizmadia meg ingyen foltozza a csizmájukat, a szabó a ruhájukat, ők meg a tűz mellett a legjobb helyeket foglalják el, hogy megpiríthassák szalonnájukat. Parancsolni pedig maga a várparancsnok úr se mer nekik. Durva, vérhez szokott, piszkos népség. Aztán gyün a harmincados, a tizedsedő, a sóvámos, az ellenőr. Utánuk a kaloda, meg börtön, mert annyit fizetni senki sem tud, amennyit kívánnak tőle.

– Pedig a helyzet még rosszabbodni is fog – jegyezte meg Hölbling. Nyakát beljebb húzta átázott ködmönébe. – Ma hallottam a várparancsnokságon, hogy újabb rác tömegek közelednek Buda felé. Az ipeki patriarcha úgy szállítja ide a híveit, mintha bizony az ő hazájuk volna. Azt beszélik, hogy eddig harmincezer ember lépte át a határt. Vontatott dereglyéken jönnek fel a Dunán. Lovashírnök hozta a hírt, hogy a török elől menekülnek, mert hazájukban kibírhatatlan az élet. Döghalál és nyavalya minden körülöttük.

Márton barát megállt és úgy nézett a jóval magasabb kőműves szemébe.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

– És most mi van vele?
– A medvét leszúrta egy katona.
– És a gyerek?
– Menjünk, nézzük meg. Itt történt a bástya mellett.

Hölbling elbúcsúzott a baráttól és elindult Gerer oldalán a bástya felé.

– Előbb, ha jól emlékszem, a nevemen szólított, uram – mondta a vasbunkós ember és az építőmesterre nézett, aki csak egy hüvelykkel volt nála nagyobb. – Ismer?

Hölbling arcán mosoly sétált végig.

– Vasárnaponként láttam a templomban, és mivel a lánya, kivel együtt szokott járni a nagymisére, igen szépen imádkozott, hát megkérdeztem, hogy kicsoda. Akkor mondták, hogy az öreg Gerer molnár lánya, a Vízivárosból. Én Hölbling János építőmester vagyok, és ha van munkám, akkor önállóan dolgozom. Sajnos még nem vagyok budai polgár, ezért az önállóság körül még bajok mutatkoznak. De remélem, hogy ez a nehézség is hamar elmúlik.

Gerernek megtetszett a nyugodt hangú, melegtékintetű férfiú. Barátságosan nyújtotta feléje a kezét.

– Ha mifelénk visz az útja, szívesen látjuk. Jó emberek előtt mindig nyitva van a házam kapuja.

– Élni fogok a szerencsével – mondta Hölbling és újból megemelte a kalapját.

Közben megérkeztek a házhoz, amely előtt összeverődtek az emberek.

– Hogy van a gyerek? – kérdezte Gerer, akit sorban megsüvegeltek az emberek.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

II.

Hölbling akkoriban még lent lakott a várhegy tövében, a nyugatra elterülő gyümölcsösben, melyet a törökök Logodnak neveztek. Nem messze Francin Péter kéményseprő házikójától, amely a völgyet átszelő Szent Pál árka jobb partján állt a fehérvári kapuval szemben.

Francin kéményseprőmester háza odafent volt a várban, a piactér sarkán, ez csak amolyan nyári szállás volt, ahol meghúzódhattak, hogy a termést őrizték.

Most azonban mind a két ház üresen állt. Francin még az elmúlt nyáron hazlátogatott családjával Ré faluba, hogy fogadalmát beváltsa s elhozza Budára a vérző Madonna csodálatos képét, akiben bízott és hitt rendületlenül. Megfogadta, hogy ha családja megmenekül a fekete himlő borzalmas pusztításától, akkor hazagyalog Olaszországba, felkeresi ifjúsága színhelyét és a csodálatos Madonnát hálából felhozza Budára.

Hölbling lába alatt megcsúszott az agyagos föld, ahogy lefelé lépkedett és Francinra gondolt.

Előbb úgy volt, hogy a család itthon marad és majd Hölbling vigyáz rájuk, de később a kéményseprőmester mégiscsak magával vitte. A jó kéményseprőmesternek nem lett volna egy nyu-

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

III.

Reggel a felhők eltakarodtak és Buda fölött az ég olyan kéken simult a végtelenbe, mintha még felhőkkel sohasem találkozott volna. Fagyott. A síkos úton járni alig lehetett. Némelyik ház előtt hamuval hintették fel a csúszósabbját, de ez keveset segített. Tanácsos volt rongyot kötni a csizma fejére, így baj nélkül járhatott-kelhetett, akinek a városban dolga akadt.

A harangok misére hívták a hívőket.

Lent, a Duna partján, török foglyok dereglyéket vontattak észak felé.

Szomorú, fáradt, rongyos népség, kezén-lában csörgő lánc, vállán vastag kenderkötél, mely véresre marta meztelen bőrüket.

Német zsoldosok lovagoltak mellettük és ostorral, karddal nógatták őket, nem kímélve még azt sem, aki a fáradtságtól, éhségtől félholtan terült el a jeges úton.

Gabonát, sőt szállítottak és azokat a fogolytársaikat, akik már nem tudtak a lábukon állni, de mivel valaki pénzt adott értük, hát élve nem is, legalább holtan el kellett velük számolniuk.

A sár ráfagyott a foglyok meztelen lábára, sokuknak ez a sár volt a csizmája. Törzsüket ingféle rongy fedte, amelyből a lábakra takarónak már alig került valami.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

Gerer elkomolyodott.

– Nem tehetjük, lányom. Még nem ismerjük egymást annyira, hogy így a segítségére siessünk. Bizonyosan lesznek mások, akik megtehetik helyettünk.

A lány nem értette ezt az okoskodást. Hiszen a foglyokat sem ismerték, mégis segítségükre voltak. Hát Hölbling miért lenne kivétel?

Gerer nem szólt többet. Rátarti ember volt, nem akarta, hogy egyszer majd szemére vethessék, hogy ő futott Hölbling után.

Hölbling amint hazaért, vizes borogatást rakott a fejére, és ledőlt a farkasbőrrel bevont egyszerű kerevetre.

Már nem volt haragos. Az ütések nyomát se érezte. Csak egy zsebkendőt szorongatott a kezében és az orra elé tartotta. Gyenge pézsmailat áradt belőle...

Strickmeister hajóját közrefogták a kamarai inspektorátus emberei és nem törődve a szent vásárnap, kutatni kezdtek a belsejében. A sóval telt zsákok alatt a hajó fenekén vaspántos, hatalmas ládákra bukkantak. Szemük-szájuk tátva maradt a csodálkozástól, amikor a ládákat felfeszítették. Telis-tele voltak összeharácsolt kincsekkel. Drága ruhák, néhány vég holland posztó, menyét- és rókabőr, vagy húsz darab szattyánbőr és arannyal gazdagon átszőtt nehéz brokát darabok. Kincset ért valamennyi. Találtak drágakövekkel kivert csákóforgókat, kősöntyűket, ezüsből kivert drága gombokat. Ezeknek a drágaságoknak az árából a Szentháromság szobrát könnyű lett volna felállítani.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

– Bejártam egyedül a fél világot és élek, mit féljek hát egy kis komáromi úttól. Karavánt várni nincs időm. A komáromi várparancsnok azt írja, hogy nézzek körül a várban és csináljak költségvetést, mert nagyon sok ott a tennivaló. Bécs tudni akarja, hogy milyen summába kerülne a rendbehozatala. Nincs rendes puskaportornyuk, szertáruk. Kaszárnyájuk pusztulóban, pedig anynyi a rab, hogy mozdulni is alig lehet tőlük.

Így beszélt a várparancsnokkal Hölbling, mielőtt útnak indult.

Anna Mária egy szakajtó pogácsát sütött az útra és egy zacskóban odakötötte a lova nyergéhez, hogy szükségét ne szenvedjen.

Tavasza volt, rügyeztek a fák és Hölbling ment ki a szabadabb világba, kissé megszellőztetni a lelkét. Egész télen ott rostokolt Budán. Szinte megváltás volt neki ez a komáromi meghívás. Lova lépésben haladt a szikkadó országúton. A töröktemető is elmaradt, aztán hévizes Újlak, később Óbuda is, és végül kint volt a hepehupás, göröngyös országúton, mely Esztergom felé vezetett. Taligások döcögtek Buda felé, ahol már javában folyt a munka. Batyus férfiak, asszonyok korai zöldségfélét vittek a piacra. Postakocsi hajtott el mellette, katonai fedezettel. A legények olyan ordítást csaptak, mintha lakodalomba mentek volna. Mind be volt rügva és majdhogy ledőltek a lóról.

Hölbling kitért előlük, nehogy valamelyikük belékössön. Volt ugyan pisztoly a nyereg kápájában lévő tarsolyában, kard is az oldalán, de eszé ágában se volt fegyverhez nyúlni.

Jobbra-balra zöldelltek a rétek, halványszínű virágok kandikáltak ki a fű közül és a magas-

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

amíg tart. Elkéredzkedtem már vagy tízszer, de hiába. Senki sem akar idejönni, mert híre van ám a komáromi vízibörtönnek és a sok nyavalyának, amely innen kel útra.

Legjobb volna elárasztani vízzel az egészet, aztán csend lenne. Minek tartogatják itt ezt a sok foglyot? Engedjék szélnek, vagy gyűjtsák rájuk a tetőt. De jó volna egy korsó sör – tette hozzá –, ég a szájpadásom, a torkom, a gyomrom.

– Tejet igyál és ne sört – tanácsolta szerényen az építőmester.

Rekedt nevetés volt rá a válasz.

– Tejet? Megbolondultál, János? Pólyáskoromban ittam utoljára.

– Látod, olyan valaki kellene mellém, aki így vigyáz rám. Szavamra mondom, soha nem lennék beteg. Te tán tejjel kúrálod magad?

– A tej jó ital. Attól nem fáj se a fejem, se a hasam. De hát miért hívattál? Mi volna az, amihez a tanácsomat ki akarod kérni? – tért a tárgyra Hölbling, mert látta, hogy ha el nem kezdi, a parancsnok sohasem fog róla beszélni.

– Az úgy tárgytalan, Jánoskám. Azt nem lehet csak úgy néhány szóval elmondani. Ide olyan ember kell, aki felméri ezt a bűnbarlangot és át nézi töviről hegyire. Csakhogy erre meg nem alkalmas az olyan valaki, akit várnak Budán.

– Akkor felesleges az ittlétem – állt fel Hölbling. – Megyek. Még estére otthon is lehetek.

Dvoracsek földhöz vágta a vizeskendőt és egyszeribe felugrott.

– Mi, talán el akarsz menni? Megbolondultál? Egészen megbolondultál, galambocskám? Jössz és már még? Olyan nincs. Ha hosszabb

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

Kis csend következett. Dobos András eszméletlen volt és cserepes, lázas ajka értelmetlen szavakat suttogott.

– Én belovagolok a szomszéd faluba – szólalt meg később János mester – és hozok egy szekeret. Ne mozduljatok addig. A kulacsot itthagynom.

Máris nyeregbe szökkent és megsarkantyúzta lovát. A ló nem tudta mire vélni a nagy sietséget, de azért szedte a patáit, hogy csak úgy szikráztak alatta a kövek.

Hölbling arannyal fizetett. Előkotorta az egyik aranyat és odatartotta a paraszt szeme elé.

– Adj lovat és szekeret! Két embert kell visszasegíteni az életbe. Érted, két magyar embert!

A paraszt nem nagyon értette a lovas beszédjét, de az aranyát annál jobban.

Menten befogta két lovát, a szekeret jól megrakta szalmával és elindult a jelzett irányba. Hölbling otthagya a lovát, hadd pihenjen s a paraszt mellé telepedett az ülésre.

Dobos András akkor is öntudatlan lázvilágban élt, amikor a két férfi vigyázva felemelte és a szalma közé fektette. Csengettyűs Zsuzsanna azonban felsírt, ő nem volt eszméletlen, de minden kis mozdulása szörnyű kínokkal járt.

– Lassan hajts! – szólt Hölbling. – Félholtra kínzott embereket viszünk az élet kapuja elé.

A kocsi megindult és a két meggyötört teremtes most ott feküdt mozdulatlanul a lassan haladó szekér szalmáján.

Dobos András felnyögött, valahányszor zökkent a szekér, s mivel a köves, gidres-gödrös úton ugyancsak gyakran zökkent, hát bizony végignyögte az utat egész Esztergomig.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

IX.

Régen volt a budaiaknak olyan jó napjuk, mint az, amikor lejött Bécsből a császári rendelet, mely szigorúan megtiltotta, hogy katonaeMBER Budán polgári házban lakjék.

„A garázda katonanépség állandóan békétlenséget szít a polgárság körében és ez verekedésre, háborúskodásra ad alkalmat. Elrendeljük azért, hogy az elkészült új kaszárnya legyen ezen túl a lakóhelyük és az esti dobszó után az őrségen kívül egy katona sem mutatkozhat az utcán.”

Így szavalta a hírt Bösinger a „Sündisznóban”. Boldog volt, nem kellett többé félnie, hogy részeg katonák megtámadják, amikor este hazafelé megy, vagy rátörnek a lakásában és neki a padlásra kell menekülnie, ha kedves az élete.

Örömnép volt Budán. Az új kaszárnya új életet ígért és reménymécseket gyújtott a szomorú emberi szívekben.

– Báró Frankenburg várparancsnok úr ömél-tósága többé nem tér vissza – folytatta Bösinger. – Bécsben tartották. Hát csak tartsák és legyenek olyan boldogok vele, mint amilyenek most mi vagyunk. Még nem tudom, hogy ki lesz a helyettese, de úgy hírlik, hogy egy tábornok, név szerint báró Pfeffershoven. De akárki lesz is, vegye tudomásul, hogy nekünk, budai polgároknak, nem

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

a magyar méregkeverő nép lenne. A rác sokkal inkább.

– Nem találkozott még akkor dühös magyarokkal, Hölbling uram – válaszolta a molnár.

– Kíváncsi volnék, hogy vajon Gerer uram nem lenne-e dühös, ha a katonák elvinnék a malrát, elkönfiskálnák a vagyonát, ráadásul meg még jól megvernék és végül bezárnák?! – mondta nevetve Hölbling, úgyszólván szép fehér fogai kivillantak piros ajkai közül.

Gerer nem tudott mit válaszolni, csak hüm-mögött.

– Igaz, igaz – töredezett ki belőle végül a beismerés. – Nehéz itt eligazodni. – Valahol hiba van a kréta körül.

– Én nem vagyok magyar ember – folytatta Hölbling –, de ha velem idegenek ezt csinálták volna a saját házában, amit itt velük tesznek, én azt hiszem, már rég elhagyott volna a béketűrés.

– Ez a tartományok sorsa kerek e világon mindenütt – állapította meg egykedvűen Gerer.

– De Magyarország nem tartomány. Ha a fej közös is, még ebből nem következik, hogy szolgáltságban éljenek.

– Kollonics, meg a sok generális azonban ezt következteti belőle. És akaratukat keresztül is hajtják – erősködött a molnár.

– Addig még sok vér fog itt folyni mindkét részen, és nem biztos, hogy a győzők oldalán lesz az igazság.

Anna Mária hallgatott. Nőnek nem illett beleszólni a férfiak beszédjébe, különösen, ha ilyen komoly dologról folyt a vita.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

Hirtelendy Gábor hajadonfőtt lépkedett mellette, posztósapkáját elfelejtette a fejére tenni. Az arca tüzelt, a szeme csillogott.

Mintha álom lett volna az, ami vele történt. Őneki, az újdonsült kis inasnak, Hölbling János, a neves építőmester viszi a kosarát.

Úgy oldalról rápislogott, de szólni nem mert. A mester is hallgatott. Szótlanul haladtak a hegyre vezető úton, mely a Vízikapu felé vezetett. Emberek ültek a házak előtt a lócán és figyelték a közeledő este neszeit. Itt-ott lantot pengettek. Gyermekek játszottak az út közepén.

Olyan sietősen lépkedtek, hogy Gábor egészen kifulladt. Még szeretett volna egy-két percre pihenni, de Hölbling úgy loholt, mintha kergették volna.

Már majdnem a kapuhoz értek, amikor Hölbling hirtelen megállt és egy lendülettel letette a kosarat a földre.

Homlokáról patakozott a veríték, de nevetett:

– Elfáradtál, fiam?

– Egy kicsit megállni nem ártott volna – válaszolta lihegve a fiú. – De most már igazán én viszem tovább a kosarat.

Az építőmester úgy tett, mint aki nem hallotta az ajánlatot, tekintete már a repedezett, düledező falakon járt.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

így hát tovább kezdett kutatni. A helyiségnek valahol kivezető útjának kellett lennie, mert a sírás és füttyülés most is hallatszott.

Néhány óvatos lépés után egy szűk, alig három láb széles nyílást fedezett fel. Rejtett ajtó lehetett valamikor, amit szőnyeggel vagy más alkalmazhatósággal könnyen láthatatlanná lehetett tenni.

Vigyázva lépte át a küszöbét. A földön csontvázak heverték, némelyiken a patkányok meghagytak egy-egy ruhafoszlányt, csizmadarabot. Kardok, puskák, pajzsok, sőt arany- és ezüstpénzek is megcsillantak a lámpa fényében.

Olyan alagútra bukkant, amely eddig ismeretlen volt még a várparancsnokság és a mágisztrátus előtt is.

Lábujjhegyen ment, óvatosan, szinte tapogatózva. Leste, hogy nem tátong-e lába alatt gödör vagy kút. A föld sáros volt és a falak még nedvebbek, mint előbb.

– Csak vége lenne már! – fohászkozott. Gyengeség kerülgette, olyasféle érzés, mintha tüdejének kevés lett volna a levegő.

Jó ideje ment már, de a kép, amelyet lámpásának gyenge fénye megvilágított, nem változott. Emberi csontok mindenfelé.

Megtörölte homlokát, aztán ment tovább.

Egyszerre friss levegő hűvösségét érezte arcán. A folyosó összeszűkül. Ismét keskeny falrészhez ért, mely szintén titkos ajtó lehetett. Előbb bevilágított rajta, aztán mikor látta, hogy újabb veszedelem nem fenyegeti, vigyázva belépett. De alig tett néhány lépést, a lámpa megremegett a kezében. A földön előtte feküdt a télen ledöntött mecset csillogó félholdja.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

re megpihenni a gyászos élet kegyetlen fáradalmai után.

– Furcsa föld ez – gondolta, míg lovának patái alatt frissen csikorgott a hó. – Különös sorsú nép. Mintha megátkozta volna valaki és az egész világ terhét az ő vállaira rakta volna. Senki se szereti, pedig ha szép szóval kerülnek eléje, olyan, mint a kezes bárány. Megosztja kenyerét, vizét, és ha csillagot lát az égen, énekbe fullad a panasza. Leányaik nyíltszemű, sudár termetű hajadonok, az anyaság szent jóságával az arcukon. És mi a sorsuk? Zsoldos népség sikongó prédái, mártírjai.

A ló olyan vigyázva lépkedett, mintha csak megérezte volna, hogy gazdája nehéz gondokat, súlyos bánatot hordoz szívében.

Komárom tornyai harangkongást küldtek a búsán poroszkáló lovas elé.

Hölbling megsarkantyúzta lovát.

– Mit búsulsz a magyarok sorsán? – kérdezte magától –, mikor te magad vagy a legnagyobb szükségben? Törődjön mindenki a saját bajával, elég jutott mindenkinek belőle. Mi közöd neked ehhez a néphez? Pfeffershoven sohasem fogja megbocsátani, ha szívedben magyar virágok nyílását veszi észre.

Rántott egyet a vállán. Mit neki Pfeffershoven! Ha szereti a magyarokat, hát szereti, az az ő dolga, nem pedig a várparancsnoké, vagy drágalátos barátjáé, azé a Huyn generálisé, aki császári parancsra jött be Budára szidni a magyart. Hogy rebellis kutyák és hogy nem tudnak elég mélyen meghajolni a felsőbbség előtt. Meg hogy sok a sujtás a ruhájukon, meg hogy nagyon hegyes a bajuszuk, meg hogy egyáltalában élni mer-

nek és néha jóllakni, amikor a felséges császár katonáinak sincs elég ennivalójuk!

Hosszú az út és sok mindenre gondol a lovas ember, különösen, ha hóban megy és a távolság alig akar fogyni. Az építőmester szíve tele volt szorongással, és ha mások bajára gondolt, könnyebben viselte a magáét.

igazság, akkor miért nem kérdezi meg a főbíró úr a fiát, hogy nem járt-e még a tilosban?

Az öreg Gunder arca olyan lett, mint a szarvasbőr. Szeme kidüledt és a szája kinyílt.

– Az úr vádolni akarja a fiamat? – sziszegte rekedten.

– Távól áll tőlem – válaszolta Hölbling. – Én csak azt akartam tudni, hogy igaz-e, amit az emberek beszélnek. Azt mondják, hogy a főbíró fia már százszor megérdemelte volna, hogy péntekös legyen, de hát ki merné őt feljelenteni!

– Ki mondta ezt? – kiáltott fel magából kiélve a fiatal Gunder.

– Az, akit hiába akart egyszer megcsókolni, nem hagyta magát, mert tisztességes volt.

– Gyere! – mondta kurtán a főbíró a fiának.

– Az úr pedig ezekért a szavakért még felelni fog!

– Nehezen hiszem, főbíró úr. Sokkal jobban szereti a fiát, semhogy próbára tegye érte az igazságot.

Az ajtó becsapódott. Egyedül maradtak.

Dvoracsek úgy nevetett, hogy köhögésbe fulladt.

– Ezeket elintézted, barátocskám. De nem ajánlom neked, hogy egyszer komáromi polgár légy, mert akkor nem menekülhetsz a bitótól, annyi szent. Most aztán a vacsorát megehetjük egyedül.

– Küldd el a részüket özvegy Csengettyűsnének, az nagy szegénységben él most. Megérdemelné.

– Én ilyen judikális ügybe nem keveredem. Felhördülnének. Nem vagyok én itt igazi kommandáns. Hamar perbe szállnának velem. Én pedig szeretem a nyugalmat.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

legyen a talpán, aki úgy tudja visszaterelni, hogy egy se megy veszendőbe belőle.

– No, látja mester – vágott szavába a várparancsnok –, mégis vannak emberek, akik ezeket a rabló vitézeket pártfogásba veszik és a gravámeneket emlegetik, amelyekkel a kormányzat sújtja őket, ha kézre kerülnek.

Hölbling elgondolkodva hol az egyik, hol a másik török szőnyeget nézte. Nem tudta, hogy mit válaszoljon, mert azt, ami a szívéen volt, nem mondhatta ki. Örök ellenségévé tette volna a hatalmas urat.

– Nehéz itt igazságot szolgáltatni – mondta később. – Az itteni lakosság egy része évszázadokkal ezelőtt telepedett meg és azon a nézeten van, hogy a török alatt jobb dolguk volt, mint most. Az, ha elvett, hagyott is. Az tudta, hogyha elveszem az idén a borjút, akkor jövőre nem vihetem el a tehenet. Hát inkább meghagyta. A nép nagyon elszegényedett, nem csoda, hogy nyomorában elégedetlenkedik.

– Úgy, csak vegye pártfogásába őket! – dörrent fel az excellenciás úr. – De ha felkelésre kell, akkor van pénzük, csak akkor nincs, ha a császár kér.

– Egy nép, amelyik mindig csak adott, de sohasem kapott, gondolhat-e másképp, báró úr? – kérdezte kissé ingerült hangon az építőmester.

– Ez a világ rendje: az erősebb parancsol és a gyengébbeknek engedelmeskednie kell.

– De meddig? A győzők így gondolkodnak, de vajon így gondolkodnak-e a szenvedők is? Puskaporos hordón ülünk, parancsnok úr, mindnyájan.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

Gunder arcán aggódó kérdés ült, amikor meglátta a leányt.

– Mit mondott? – kérdezte és hangja remegett.

– Azt mondta – válaszolta a leány –, hogy egyelőre menjenek az urak szépen haza.

Gunder felszisszent.

– Az lehetetlen! Nem lehet, ha mondom. A komáromiak nem láthatják meg saját szemükkel a gyalázatot.

– Pedig nincs más mód, ha haza nem viszi a fiát, akkor vigye máshová, neki mindegy – folytatta a leány – és majd egy év múlva hozza vissza, akkor majd meglátja, hogy mit tehet.

– Engem akar próbára tenni? – kérdezte egy lépést hátrálva a főbíró.

– Az meglehet. Szándékairól nem világosított fel engem.

– Egy év, Istenem, hiszen az borzasztóan hosszú idő! – tört ki a fájdalom a főbíróból.

– Még mindig rövidebb, mint egy élet – jegyezte meg Zsuzsanna és mint ki mondanivalóját befejezte, üvegeket kezdett törölgetni.

– Ez az utolsó szava? – kísérletezett még egyszer az öreg.

– Nem az utolsó – válaszolta a leány. Nincs elegendő gyógyszerünk. Az utolsó szállítmány nem érkezett meg és éppen a legfontosabb gyógyszerek hiányoznak az orvossághoz.

– Akkor majd egy hónap múlva érdeklődöm, talán addigra itt lesz mindaz, ami szükséges hozzá.

– Ursinus apó egy évet mondott – erősködött a leány. – Ő pedig még sohase módosította meg a szavát.

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

– Hát te mit csinálsz itt, Gábor? – kérdezte a fiatalembert, aki egy könyv fölé hajolva merengett.

A fiú felemelte a tekintetét és mesterére nézett.

– Olvasok.

– Mit olvasol, fiam?

– Zrínyi Miklóst.

János mester kezébe vette a könyvet és forgatta. Nem értette, magyarul volt.

– És szépek ezek a versek?

A fiú szeme lángolt és az arca izzott.

– Amit megérték belőle, az nagyon szép. Olyan szép, mintha imádság volna.

János megsimogatta az arcát, aztán egy marék pénzt adott neki. Aranyak is csillogtak közte.

– Legyen ez a tiéd. Ennek a napnak emlékére, amikor fiam született és amikor felfedezted magadban, hogy magyar a szíved a ködmönöd alatt.

Gábor gyerek kezét csókolt mesterének és eltette az aranyakat.

Másnap azonban egy cédulát találtak a szobájában az asztalon, amelyen ez a néhány soros írás volt:

„Nagyon jó uram, János mester!

Mikor e sorokat olvasni fogja, én már messze járok. A szemem könnyes lesz, a lelkem nehéz, de mennem kellett. Hívott engem a magyar szó, amit lassan felejteni kezdtem és hívott a szenvedő hazám.

Én a szívemben mindig magyar voltam, csak nem mertem szólni senkinek. Most aztán, hogy

Hopp, valaki kitépte az oldalt,
mert olyan érdekes volt
a könyv?

Ha téged is érdekel,
itt megvásárolhatod, abból
biztos nem fog hiányozni a lap:

interneten:
www.csaladakademia.hu/olvass
kiado@csaladakademia.hu

SMS-ben: 20/9892-759

ZAYMUS GYULA

(Bp., 1893. máj. 17.–Bp., 1967. jan. 25.)

Zaymus Gyula római katolikus pap, plébános címzetes apát; író, publicista.

A gimnáziumot Budapesten, a teológiát Esztergomban végezte, 1918. VII. 7: pappá szentelik. Budapesten egyetemi teológiai doktor, hitoktató a Katolikus Patronage Egyesület intézetében. 1920: káplán és hitoktató Bp. Külső-Lipótvárosban. A Pannonia utcai elemi iskola alagsorában Jézus Szíve kápolnát nyitott, megszervezte az egyházközséget. 1923-ban megalapította a budapesti Szent Margit plébániát a mai Lehel téren, melynek adományozója, 1929-től nyugdíjazásáig (1958) plébánosa. A könyveiből származó bevételt az új templom építésére fordította, melyet 1933. X. 15-én Árpád-házi Boldog Margit tiszteletére szenteltek.

Munkatársa volt a Nemzeti Úság, a Képes Krónika, az Élet, az Ország-Világ c. lapoknak, tagja a Szent István Társulatnak. Vallásos szemlélettel írt romantikus elbeszélései, törtépeti, fantasztikus és detektívregényei jelentek meg Az első magyar pap, aki detektívregényeket is írt.

A farkasréti temető 15. parcella 1-542 sírjában nyugszik.

Forrás:

<http://www.lexikon.katolikus.hu/Z/Zaymus.html>

http://www.magyarharangok.hu/bp_13.html

http://digitus.itk.ppke.hu/~varnai/index_elemei/Page1930.htm

http://bfl.archivportal.hu/id-683-farkasreti-temeto_2003_ban_adattar_3.html

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC17155/17220.htm>

Művei:

<http://www.lexikon.katolikus.hu/Z/Zaymus.html>

<http://www.arcanum.hu/oszk/lpext.dll/mk2144/1/2c879?f=templates&fn=tools-contents.htm&end=2cb2d&2.0>

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC17155/17220.htm>

Tartalomjegyzék

I. fejezet.....	5
II. fejezet	26
III. fejezet.....	39
IV. fejezet	52
V. fejezet.....	58
VI. fejezet.....	65
VII. fejezet	77
VIII. fejezet.....	93
IX. fejezet.....	97
X. fejezet	112
XI. fejezet.....	124
XII. fejezet	143
XIII. fejezet.....	150
XIV. fejezet.....	162
XV. fejezet	172
XVI. fejezet.....	186
XVII. fejezet	200
XVIII. fejezet.....	220
XIX. fejezet	233
XX. fejezet.....	251
XXI. fejezet.....	265
XXII. fejezet.....	275
XXIII. fejezet.....	278
XXIV. fejezet.....	286
XXV. fejezet	297
Zaymus Gyula életrajza	301

Kimentek a törökök az országból.
Budán egy építőmester kincseket
talál... Házát ismeretlenek fel akarják
gyűjtani. Elrabolják menyasszonyát
az eljegyzéskor... Vajon ki volt a tettes
és miért rabolta el?
Mi az indítéka?
A kincsekre fáj a foga a rablóknak?

Fordulatokban gazdag, izgalmas
cselekményű regény, melyben
az építőmester mindig a
becsületességet, igazmondást
választja küzdelmei során...

ISBN 978-615-5149-24-5

9 786155 149245